ଏମ୍/ଏସ୍. ପଲିଗ୍ୟାସ ଏକ୍ରିଲିକ୍ ଏମଏଫଜି. କୋ. ଲିମିଟେଡ

ବନାମ

ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଆୟୁକ୍ତ, ବିଶାଖାପାଟନାମ୍

ମାର୍ଚ୍ଚ 31,2003

[ଏମ୍. ବି. ଶାହ ଏବଂ ଅରୁଣ କୁମାର, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମ, 1962:ଧାରା 138-E.

ବର୍ଗୀକରଣ -ଆମଦାନୀ ହୋଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀର ଭୁଲ ଘୋଷଣା -ମିଥାଇଲ ମେଥାକ୍ରିଲେଟ ମୋନୋମର (MMM) ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତରର ପୁନଃଉତ୍ପାଦନ ଆମଦାନୀ -ସାମଗ୍ରୀର ଭୁଲ ଘୋଷଣା ପାଇଁ କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ନୋଟିସ -ଉଭୟ ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସାମଗ୍ରୀର ନମୁନା ପରୀକ୍ଷା - ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତରର MMM ଭାବେ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରୁଥିବା ପରୀକ୍ଷଣ ବିବରଣୀ - ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଆୟୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କଲେ - ନମୁନା ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ ବୋଲି ପରୀକ୍ଷା ବିବରଣୀକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି CEGAT ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ଆବେଦନ - ଅପିଲ ଉପରେ, ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା : ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସାମଗ୍ରୀର ନମୁନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରୀକ୍ଷଣ ବିବରଣୀର ଦୃଢ଼ ପ୍ରମାଣକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ବିଚାରଧୀନ ପ୍ରସଙ୍ଗ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ- ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ରାଜସ୍ୱର ଅନୁରୋଧରେ ପ୍ରାପ୍ତ ପରୀକ୍ଷା ବିବରଣୀକୁ ଅଣଦେଖା କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନରୁ ଅନାବଶ୍ୟକ ଆଧାରରେ ଏକ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବିବରଣୀକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ - ଯେହେତୁ ପରୀକ୍ଷଣ ବିବରଣୀ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରମାଣିତ କରିଛି ଯେ ଆମଦାନୀ ହୋଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତରର MMM ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି, ତେଣୁ କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସାମଗ୍ରୀର କୌଣସି ଭୁଲ ଘୋଷଣା ନାହିଁ ।

ଅପିଲକାରୀ-କରଦାତା ଏହାର ଉତ୍ପାଦନ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ କଞ୍ଚାମାଲ ମିଥାଇଲ ମେଥାକ୍ରିଲେଟ ମୋନୋମର ଆମଦାନୀ କରିଥିଲେ । ରସିଦ ଏବଂ ପ୍ୟାକିଂ ତାଲିକାରେ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକୁ "MMM ପୁନଃଉତ୍ପାଦିତ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତର" ଭାବେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇଥିଲା । ରାଜସ୍ୱ ଦ୍ରବ୍ୟର ଗୁଣବତ୍ତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏପରି ଘୋଷଣାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲା, ତେଣୁ, ଦ୍ରବ୍ୟର ଘୋଷିତ ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ଆମଦାନୀ ଶୁଳ୍କ ପ୍ରଦାନ ଏବଂ ଦ୍ରବ୍ୟର ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତି ପ୍ରଦାନ

ଉପରେ ଅସ୍ଥାୟୀ ମଞ୍ଜୁରୀକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ସାମଗ୍ରୀର ଗୁଣବତ୍ତା ପରୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ନମୁନା ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇ ମୁଦ କରାଯାଇଥିଲା । କେତେକ ନମୁନା ମଧ୍ୟ କରଦାତାଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ବିଭାଗ ପକ୍ଷରୁ ନମୁନାଗୁଡ଼ିକୁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ରାଜସ୍ୱ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପରୀକ୍ଷାଗାର/IIT କୁ ପଠାଯାଇଥିଲା । CRCL ର ପରୀକ୍ଷଣ ବିବରଣୀ ଆଧାରରେ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ସାମଗ୍ରୀର ଭୁଲ ଘୋଷଣା ମାମଲା ରୁଜୁ କରାଯାଇଥିଲା, କାରଣ ସେଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତରର MMM ପୁନଃଉତ୍ପାଦିତ ହୋଇନଥିଲା, ବରଂ ଉତ୍ତମ ଗୁଣବତ୍ତା ସମ୍ପନ୍ନ ଥିଲା ଏବଂ କରଦାତାଙ୍କୁ କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ନୋଟିସ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । I.I.T/ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ନମୁନାର ପରୀକ୍ଷା ବିବରଣୀ ଆଧାରରେ କରଦାତା ବିଭାଗର ମତକୁ ଖଣ୍ଡନ କରିଥିଲେ, ଯାହା ସାମଗ୍ରୀକୁ MMM ପୁନଃଜାତ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତର ଭାବରେ ନିଶ୍ଚିତ କରିଥିଲା; ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ କରଦାତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ I.I.T ର ଜଣେ ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନମୁନା ପରୀକ୍ଷା ମଧ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା, ଯିଏ ପରୀକ୍ଷା ବିବରଣୀରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଥିଲେ ଏବଂ କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ନୋଟିସ୍ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ନମୁନା ସାମଗ୍ରୀର ଗୁଣବତ୍ତା ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଅନୁପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇ ପରୀକ୍ଷା ବିବରଣୀକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ବିଭାଗର ଅପିଲକୁ CEGAT ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲା । ତେଣୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ଏହି ଅପିଲ ।

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ HT/ଅନ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନରୁ ପରୀକ୍ଷା ବିବରଣୀ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲେ କିନ୍ତୁ CRCL ର ପରୀକ୍ଷା ବିବରଣୀକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଯଦିଓ CRCL ପୂର୍ବରୁ ଏପରି ପରୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ସୁବିଧା ବିଷୟରେ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲା ଏବଂ ଏହା ବ୍ୟତୀତ ବିବରଣୀ ସ୍ୱଷ୍ଟ ନଥିଲା ଏବଂ ଏପରିକି ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବରେ ବିଭାଗର ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ସମର୍ଥନ କରିନଥିଲା; ଏବଂ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସାମଗ୍ରୀର ଭୁଲ ଘୋଷଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ବିଭାଗର ଦାୟିତ୍ୱ ।

ବିଭାଗ ତରଫରୁ ଏହା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ନମୁନା ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଅନୁପଯୁକ୍ତ ହେବା ପରେ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ପରେ ପରୀକ୍ଷା ନମୁନା ପରୀକ୍ଷାଗାରକୁ ପଠାଯାଇଥିଲା ।

ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦେଇ, ନ୍ୟାୟାଳୟ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କଲେ :1.1. ନମୁନାଗୁଡ଼ିକର ପରୀକ୍ଷା ବିବରଣୀ ପରୀକ୍ଷାଗାର/ଅନ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପଠାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ସେମାନେ ପରୀକ୍ଷା ପରିଚାଳନା କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥିଲେ। ଏଗୁଡ଼ିକ ସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା ଥିଲା ଏବଂ ବୋଧହୁଏ ସେମାନଙ୍କ

ପାଇଁ ଭୁଲ ବିବରଣୀ ଦେବାର କୌଣସି କାରଣ ନଥିଲା । ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନମୁନାକୁ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ପଠାଇବାରେ ବିଳମ୍ବକୁ ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିଲା । କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ନୋଟିସ ଜାରି କରିବା ଏକ ସ୍ୱଷ୍ଟ ସଙ୍କେତ ଦେଇଥିଲା ଯେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ବିଭାଗ ଗ୍ରହଣ କରୁନାହିଁ । ଏହା ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ ସାମଗ୍ରୀର ଗୁଣବତ୍ତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରୀକ୍ଷଣ ବିବରଣୀ ପାଇବାର ଆବଶ୍ୟକତା ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ।

1.2. ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ ଦୃଢ଼ ପ୍ରମାଣକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ବିଚାରାଧୀନ ପ୍ରସଙ୍ଗ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ । CEGAT ର ଯୁକ୍ତି ପରସ୍ପର ବିରୋଧୀ, କାରଣ ଏହା IIT ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ଏକ ବିବରଣୀକୁ ଅଣଦେଖା କରିବା ସହିତ CRCL ର ବିବରଣୀକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ, ଯାହା ମଧ୍ୟ ବିଭାଗର ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ସରକାରୀ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିବରଣୀକୁ ଅନାବଶ୍ୟକ ଆଧାରରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଛି ।

1.3. ଆୟୁକ୍ତ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବିଭାଗୀୟ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଏହି ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ପରୀକ୍ଷା ସମ୍ଭବ ଥିଲା । ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ବିବରଣୀକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ କୌଣସି ସ୍ୱଷ୍ଟ କାରଣ ଦେଇନାହାଁନ୍ତି ଯାହା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତର MMM ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ।

1.4. ପ୍ରମାଣ ଦାୟିତ୍ୱ କର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଉପରେ ଥିଲା ଏହା ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ଯେ ଆମଦାନୀ ହୋଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତରର MMM ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇନାହିଁ । ସରକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ପରୀକ୍ଷା ବିବରଣୀଗୁଡ଼ିକ ଭୁଲ କିମ୍ବା ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ପ୍ରମାଣ ଦେବା ପାଇଁ ବିଭାଗ ଉପରେ ଭାରୀ ବୋଝ ଥିବାରୁ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା କେବଳ ଦୃଢ କଥନ କରିବା ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଲାଭ ହୋଇନଥିଲା । ଏପରି କୌଣସି ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇ ନଥିଲା ଏବଂ IIT ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆୟୁକ୍ତ (ଅପିଲ)ଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ କରାଯାଇଥିବା ପରୀକ୍ଷଣରୁ ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ଯଥାର୍ଥ ଥିଲା ।

ଭାରତ ସଂଘ ଆଣ୍ଡ ଓଆରଏସ ବନାମ ଗାରୱେୟାର ନାଇଲନ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, [1996] 10 SCC 413 ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲା।

1.5. ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଅଣଦେଖା କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ ସମାନ ମାଲ ସମ୍ବନ୍ଧରେ CRCL ର ପୂର୍ବ ବିବରଣୀ ହେତୁ, ଏହା ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତରର MMM ପାଇଁ ନମୁନା ପରୀକ୍ଷା କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲା । IIT ବିବରଣୀ ବିଭାଗର ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ କୌଣସି ସୁଯୋଗ ଛାଡି ନାହିଁ । ବିଭାଗର ପ୍ରରୋଚନାରେ ପ୍ରାପ୍ତ ବିବରଣୀର ବହୁତ ଶକ୍ତି ଥିଲା ଏବଂ ଏହାକୁ ଅଣଦେଖା କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

1.6. ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଭର କରାଯାଇଥିବା CRCL ର ବିବରଣୀରେ ଦ୍ୱନ୍ଦହୀନ ଭାବେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇନାହିଁ ଯେ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ MMM ରେ ପୁନଃଉତ୍ପାଦିତ ହୋଇନଥିଲା । ଏହି ବିବରଣୀକୁ ଯତ୍ନର ସହ ଲେଖାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହା ଏକ ଧାରଣା ଦେଇଥାଏ ଯେ ସତ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ପାଇବା ପରିବର୍ତ୍ତେ କିଛି ଲୁଚାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଉଛି । ଏହା ସାମଗ୍ରୀର ଭୁଲ ଘୋଷଣା ମାମଲା ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରିବା ବିଭାଗର ଦାୟିତ୍ୱ । ଏହି ତତ୍କାଳୀନ ମାମଲାରେ ବିଭାଗ ସେହି ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରିବାରେ ଶୋଚନୀୟ ଭାବରେ ବିଫଳ ହୋଇଛି ।ତେଣୁ ବିଭାଗର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ତିଷ୍ଠି ରହିପାରିବ ନାହିଁ।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ଅଧିକାରିତା :2001 ର ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 1648 ।

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅବକାରୀ ଏବଂ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ସୁନା (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅପିଲ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ,ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର F.O. ସଂଖ୍ୟା 691/2000- A ରେ A ସଂଖ୍ୟା C./203/99-2000-A ରେ 24.8.2000 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଯୋଶେଫ ଭେଲ୍ଲାପଲ୍ଲୀ, ରାମକୃଷ୍ଣ ରେଡ୍ଡୀ ଏବଂ ଶ୍ରୀମତୀ ଡି. ଭାରତୀ ରେଡ୍ଡୀ ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ବି. କୃଷ୍ଣ ପ୍ରସାଦଙ୍କ ପାଇଁ ସୁଶ୍ରୀ ନିଶା ବାଗଚି ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଅରୁଣ କୁମାର, ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମ, 1962 ର ଧାରା 138E ଅଧୀନରେ ଏହି ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସୀମା ଶୁଳ୍କ, ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଏବଂ ସୁନା (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅପିଲ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ (ଏହା ପରେ "CEGAT" ଭାବରେ ସୂଚିତ) ଦ୍ୱାରା ପାରିତ 24.8.2002 ର ଏକ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ।

ସଂକ୍ଷେପରେ ତଥ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ ଅପିଲକାରୀ ଏକ୍ରିଲିକ୍ ଶୀଟ୍ ଉତ୍ପାଦନରେ ନିୟୋଜିତ ଅଛନ୍ତି । ଅପିଲକାରୀ ନିଜର ଉକ୍ତ ଉତ୍ପାଦନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ଜାପାନରୁ କଞ୍ଚାମାଲ ଆମଦାନୀ କରିଥିଲେ । ଏହି କଞ୍ଚାମାଲକୁ ମିଥାଇଲ ମେଥାକ୍ରିଲେଟ ମୋନୋମର (ପୁନଃଉତ୍ପାଦିତ) [ସଂକ୍ଷେପରେ 'MMM'] କୁହାଯାଏ । ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 17.3.1996 ରେ ଏକ ହଂକଂ ଫାର୍ମ ସହିତ 106.40 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ MMM ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତରର ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ CIF ପ୍ରତି 300 ଆମେରିକୀୟ ଡଲାର ହାରରେ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇଥିଲା । 29.5.1996 ତାରିଖର ଏକ ମାଲବୋଝେଇ ବିଲ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ପଠାଯାଇଥିଲା । ଉଭୟ ତାରିଖ 18.6.1996 ର ରସିଦ ଏବଂ ପ୍ୟାକିଂ ତାଲିକା ସାମଗ୍ରୀ ସହିତ ଥିଲା । ମାଲବୋଝେଇ ବିଲ୍ ରେ "RMA". ଅର୍ଥାତ୍ ପୁନଃଉତ୍ପାଦିତ ମିଥାଇଲ ମେଥେଡିଲେଟ୍ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି । ସେହିପରି ରସିଦ ଏବଂ ପ୍ୟାକିଂ ତାଲିକାରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ MMM ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ରସିଦରେ ସାମଗ୍ରୀର ପରିମାଣ 106.40 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ପିଛା 300 ଆମେରିକୀୟ ଡଲାର ହାରରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । ଉକ୍ତ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ICD ଲୁଧିଆନାରେ ନିକାଶ କରାଯାଇଥିଲା । ଯେହେତୁ ବିଭାଗ ସାମଗ୍ରୀର ଗୁଣବତ୍ତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଘୋଷଣାନାମା ଗ୍ରହଣ କରୁନଥିଲା, ତେଣୁ ନିକାଶ କରିବାରେ ଅସୁବିଧା ହେଉଥିଲା, ଯାହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ଅସ୍ଥାୟୀ ନିକାଶକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ରସିଦରେ ଥିବା ସାମଗ୍ରୀର ଘୋଷିତ ମୂଲ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଆମଦାନୀ ଶୁଳ୍କ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବାବେଳେ ଆମଦାନୀକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅବଶିଷ୍ଟ ରାଶି ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ସାମଗ୍ରୀ ବିତରଣ ସମୟରେ ଉଭୟ ପକ୍ଷଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ପନ୍ଦରଟି ନମୁନା ନିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ମୁଦ କରାଯାଇଥିଲା । ପନ୍ଦରଟି ନମୁନା ମଧ୍ୟରୁ ଚାରିଟି ଆମଦାନୀକାରୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିଲା, ଗୋଟିଏ ନମୁନା ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ରାଜସ୍ୱ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପରୀକ୍ଷାଗାରକୁ (ସଂକ୍ଷେପରେ 'CRCL') ପଠାଯାଇଥିଲା । ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଦଶଟି ନମୁନା ରଖାଯାଇଥିଲା । ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଆୟୁକ୍ତ ଦ୍ୱାରା ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ 3.7.1997 ତାରିଖ ବିଶିଷ୍ଟ ଏକ କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ନୋଟିସ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଅପିଲକାରୀ 5.12.1997 ରେ ଉତ୍ତର ପଠାଇଥିଲେ । କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ନୋଟିସ ବିଭାଗ ସାମଗ୍ରୀର ଭୁଲ ଘୋଷଣା ମାମଲା ରୁଜୁ କରିଥିଲା, ଯାହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ସାମଗ୍ରୀର ଘୋଷିତ ମୂଲ୍ୟ କମ୍ ରଖାଯାଇଥିଲା । ସେହି ବିଭାଗ ଅନୁଯାୟୀ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତର MMM ରେ ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇନଥିଲା, ବରଂ ଉତ୍ତମ ଗୁଣବତ୍ତାର ଥିଲା । ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମାନର ମୂଲ୍ୟ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ପିଛା 1700 ଆମେରିକୀୟ ଡଲାର ବୋଲି କୁହାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଆଭିମୁଖ୍ୟ

ମୁଖ୍ୟତଃ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର CRCL ରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା 22.7.1996 ତାରିଖର ଏକ ପରୀକ୍ଷଣ ବିବରଣୀ ଆଧାରରେ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା :

> " ନମୁନାଟି ରଙ୍ଗହୀନ ତରଳ ପଦାର୍ଥ ଆକାରରେ ରହିଛି ଏବଂ ଏଥିରେ ମିଥାଇଲ ମେଥାକ୍ରିଲେଟ ମୋନୋମରର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ରହିଛି । ସ୍ଫୁଟନାଙ୍କ, ପ୍ରତିସରଣ ସୂଚକାଙ୍କ, ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାଧ୍ୟାକର୍ଷଣ ଏବଂ ଶୁଦ୍ଧତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହାର ଭୌତିକ ରାସାୟନିକ ଗୁଣ ମୁଦ୍ରିତ ବିଷୟର ରାସାୟନିକ ଶୁଦ୍ଧ ମିଥାଇଲ ମେଥାକ୍ରିଲେଟ ମୋନୋମର ସହିତ ସହମତ ।

ଏହି ବିବରଣୀ ସୂଚିତ କରେ ନାହିଁ ଯେ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡିକ ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତର MMM ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ କି ନାହିଁ । ଯେହେତୁ ବିବରଣୀଟି ଖୁବ ସ୍ୱଷ୍ଟ ନଥିଲା, ତେଣୁ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା CRCL କୁ 17.5.1997 ତାରିଖର ଚିଠି ମାଧ୍ୟମରେ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ "ଏହି ସାମଗ୍ରୀକୁ ମିଥାଇଲ ମେଥାକ୍ରିଲେଟ୍ ମନୋମର ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ କିମ୍ବା ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତର ଭାବରେ ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ କରାଯାଇପାରିବ କି ନାହିଁ"। CRCL ଏହାର 23.5.1997 ତାରିଖ ବିଶିଷ୍ଟ ଚିଠିର ଉତ୍ତର ନିମ୍ନରେ ଦେଲେ :

> " ଭୌଗୋଳିକ ରାସାୟନିକ ଗୁଣାବଳୀକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ସନ୍ଦର୍ଭରେ ଥିବା ନମୁନାଗୁଡ଼ିକର 'ମିଥାଇଲ ମେଥାକ୍ରିଲେଟ ମୋନୋମର ପୁନଃଉତ୍ପାଦିତ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତର' ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିବାର କୌଣସି ଆଧାର ନାହିଁ ।

କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ନୋଟିସର ଉତ୍ତରରେ ଅପିଲକାରୀ ବିଭାଗର ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ଖଣ୍ଡନ କରିଥିଲେ । ଉତ୍ତରରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ସମାନ ସାମଗ୍ରୀ ଦିଲ୍ଲୀରେ ରଖାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସେମାନଙ୍କ ତାରିଖ 10.6.1996 ର ଚିଠି ମାଧ୍ୟମରେ CRCL ଠାରୁ ମତ ମାଗିଥିଲେ । ଏହାର ଉତ୍ତରରେ CRCL ଏହାର 26.6.1996 ତାରିଖର ଚିଠିରେ ଦର୍ଶାଇଥିଲା ଯେ CRCL ପାଇଁ ନମୁନା ପରୀକ୍ଷା କରିବା ଏବଂ ଉତ୍ପାଦଟି ପୁନଃଉତ୍ପାଦିତ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀର ନା ଅନ୍ୟ କିଛି ତାହା କହିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । CRCL ଉତ୍ତରରେ ଥିବା ସଠିକ୍ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି "4ଟି ନମୁନା ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ରଙ୍ଗହୀନ ତରଳ ପଦାର୍ଥ ଆକାରରେ ଅଛି, ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ମିଥାଇଲ ମେଥାକ୍ରିଲେଟ୍ (ମୋନୋମର) ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ । ପରୀକ୍ଷାଗାର ପରୀକ୍ଷଣ ଦ୍ୱାରା ଏହା କହିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ଯେ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ।

ଯେତେବେଳେ ରାଜସ୍ୱ CRCL ତରଫରୁ ଏହି ଅକ୍ଷମତା ଅନୁଭବ କଲା, ସେତେବେଳେ ବିଷୟ ସାମଗ୍ରୀରୁ ଏକ ନମୁନା ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର IIT କୁ ପଠାଯାଇଥିଲା । IIT ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ମତ ଥିଲା ଯେ ଏହି ସାମଗ୍ରୀର ନମୁନାରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ଏହା ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀର MMM ପୁନଃସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ନୋଟିସର ଉତ୍ତରରେ ଅପିଲକାରୀ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଏହା ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାପିତ ଏକ ପରୀକ୍ଷାଗାର ପଞ୍ଜାବ ଟେଷ୍ଟ ହାଉସକୁ କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ନୋଟିସର ବିଷୟବସ୍ତୁ ସାମଗ୍ରୀର ନମୁନା ପଠାଇଛି । ଅନ୍ୟ ଏକ ନମୁନା ମଧ୍ୟ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗୁଜରାଟ ରାଜ୍ୟ ସାର କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡକୁ ପଠାଯାଇଥିଲା ଯାହା ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଏକ ୟୁନିଟ୍ ଥିଲା । ଏହି ଉଭୟ ଅନୁଷ୍ଠାନର ବିବରଣୀ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଥିଲା । ଉଭୟ ବିବରଣୀରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ MMM ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା ।

ଶେଷରେ ଏହି ମାମଲା ଅମୃତସରର ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଆୟୁକ୍ତ ସମ୍ମୁଖରେ ବିଚାର ପାଇଁ ଆସିଥିଲା । ଅପିଲକାରୀ IIT ର ଜଣେ ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ସହ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ହାଜର ହୋଇଥିଲେ । ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ସାମଗ୍ରୀର ଗୁଣବତ୍ତା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ ଆୟୁକ୍ତ ସମ୍ମୁଖରେ ଏକ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ତାଙ୍କ ସହିତ ଆବଶ୍ୟକ ଉପକରଣ ନେଇଯାଇଥିଲା । ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ କରାଯାଇଥିବା ପରୀକ୍ଷା ଅନୁଯାୟୀ, IIT ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଥିଲା ଯେ ନମୁନାଟି MMM ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀର ଥିଲା । ଉକ୍ତ ପରୀକ୍ଷଣ ବିବରଣୀ ଏବଂ ନଥିରେ ଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା ବିବରଣୀ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ପରେ ବିଦ୍ୱାନ ଆୟୁକ୍ତ ଏହି ଉପସଂହାର ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଯେ ବିଭାଗର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ସ୍ଥାୟୀ ନୁହେଁ ଏବଂ ତେଣୁ ଏହାର ତାରିଖ 30.3.1998 ର ଚିଠି ମାଧ୍ୟମରେ କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ନୋଟିସ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଉକ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟରେ କ୍ଷୁବ୍ଧ ହୋଇ ବିଭାଗ CEGAT ସମ୍ମୁଖରେ ଅପିଲ କରିବାକୁ ଯାଇଥିଲା । CEGAT ଏହାର 24.8.2002 ତାରିଖର ଆଦେଶ ମାଧ୍ୟମରେ ବିଭାଗର ଅପିଲକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା ଯାହା ବର୍ତ୍ତମାନର ଅପିଲରେ ଆପତ୍ତି ଅଧୀନରେ ଅଛି ।

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ପରୀକ୍ଷା ବିବରଣୀକୁ ଭଲ ବୋଲି ବିଚାର କରିନଥିଲେ ଯେଉଁଥିରେ IIT ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ, ପଞ୍ଜାବ ଟେଷ୍ଟ ହାଉସ, ଶିଳ୍ପ ବିଭାଗ, ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଗୁଜରାଟ ରାଜ୍ୟ ସାର କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡର ବିବରଣୀ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ

ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ CRCL ର ଏକ ବିବରଣୀ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲା ଯାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ନଥିଲା ଏବଂ ଯାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ବିଭାଗର ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ସମର୍ଥନ କରିନଥିଲା । ଦିଲ୍ଲୀର ICD ରେ ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଥିବା ସମାନ ସାମଗ୍ରୀର ନମୁନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ CRCL ର ପୂର୍ବ ବିବରଣୀକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି CRCL ବିବରଣୀକୁ ପଢ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ CRCL କହିଛି ଯେ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଏହାର ସୁବିଧା ନାହିଁ । CRCL ର ଏହି ଆଭିମୁଖ୍ୟ ସମ୍ପୃକ୍ତ ମାଲ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ବିବରଣୀକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ କ୍ଷୀଣ କରିଦେଇଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ, ଏହା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଯାଇ ପାରି ନଥାନ୍ତା । ଉକ୍ତ ବିବରଣୀଟି ବିଭାଗ ପାଇଁ ଏହି ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଏକମାତ୍ର ଆଧାର ଯେ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ସ୍ତରର ଥିଲା ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତରର ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇନଥିଲା । ତେଣୁ, ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୁଲ ଆଧାରରେ ଚାଲିଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ ଏହାକୁ ବାତିଲ ହେବା ଯୋଗ୍ୟ ।

ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଗାରୱେୟାର ନାଇଲନ୍ସ ଲିମିଟେଡ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, [1996] 10 SCC 413 ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଅପିଲକାରୀ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଆମଦାନୀକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ସାମଗ୍ରୀର ଭୁଲ ଘୋଷଣା ହୋଇଛି ବୋଲି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବା ବିଭାଗର ଦାୟିତ୍ୱ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ବିଭାଗ ଏହା କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ବିଭାଗ ପାଖରେ କୌଣସି ସ୍ପଷ୍ଟ ବିବରଣୀ ନଥିଲା ଯାହା ଏହାର ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ସମର୍ଥନ କରିପାରିବ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ଡିପୋରେ ବିଭାଗ ଦ୍ୱିତୀୟ ଗ୍ରେଡର ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ MMM ଭଳି ସମାନ ସାମଗ୍ରୀର ନିଷ୍କାସନକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲା । ବିଭାଗ ପକ୍ଷରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ଏହି ତର୍କକୁ ଖଣ୍ଡନ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲେ । ସେ କେବଳ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ପରେ ନମୁନାଗୁଡ଼ିକୁ ପଞ୍ଜାବ ଟେଷ୍ଟ ହାଉସ ଏବଂ ଗୁଜରାଟ ରାଜ୍ୟ ସାର କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡକୁ ପଠାଯାଇଥିଲା, ଯାହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ନମୁନାଗୁଡ଼ିକ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ନଥିଲା । ଏହି ଯୁକ୍ତି ଯଥାର୍ଥତାକୁ ଆକର୍ଷିତ କରେ ନାହିଁ । ଯଦି ନମୁନା ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ ଏବଂ ଏହାକୁ ଆଧାର କରି ଏକ ବିବରଣୀ ଦେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ, ତେବେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ବିବରଣୀ ଦେବା ପାଇଁ କୌଣସି ବାଧ୍ୟବାଧକତା ନଥିଲା । ଏହି ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ବିବରଣୀ ପଠାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ସେମାନେ ପରୀକ୍ଷା ପରିଚାଳନା କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥିଲେ । ଏଗୁଡ଼ିକ ସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା ଥିଲା ଏବଂ ବୋଧହୁଏ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଭୁଲ ବିବରଣୀ ଦେବାର କୌଣସି କାରଣ ନଥିଲା । ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନମୁନାକୁ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ପଠାଇବାରେ

ବିଳମ୍ବକୁ ଏହି ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା 3.7.1997 ରେ କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ନୋଟିସ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ନୋଟିସ ଜାରି କରିବା ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ସଙ୍କେତ ଦେଇଥିଲା ଯେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ବିଭାଗ ଗ୍ରହଣ କରୁନାହିଁ । ଏହା ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ ସାମଗ୍ରୀର ଗୁଣବତ୍ତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିବରଣୀ ପାଇବାର ଆବଶ୍ୟକତା ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଏହା ମଧ୍ୟ ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସାମଗ୍ରୀର ଶୁଦ୍ଧତା ଏହା ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରେ ନାହିଁ । ଶୁଦ୍ଧତା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଏକ ଭିନ୍ନ ଦିଗ ଥିଲା । ଏପରିକି ପୁନଃଉତ୍ପାଦିତ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀର MMM ର ଶୁଦ୍ଧତା ବହୁତ ଅଧିକ ହୋଇପାରେ ।

ଆମେ ନଥିରେ ଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ଏବଂ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ସେମାନଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଗତ ଯୁକ୍ତିକୁ ଯତ୍ନର ସହିତ ବିଚାର କରିଛୁ । ଆମ ମତରେ CEGAT ଦ୍ୱାରା ପାରିତ କରାଯାଇଥିବା ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶ ସ୍ଥାୟୀ ନୁହେଁ ଏବଂ ତେଣୁ ଏହାକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯିବା ଉଚିତ । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ ଦୃଢ଼ ପ୍ରମାଣକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ବିଚାରାଧୀନ ପ୍ରସଙ୍ଗ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ । CEGAT ର ଯୁକ୍ତି ପରସ୍ପର ବିରୋଧୀ, କାରଣ ଏହା IIT, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ଏକ ବିବରଣୀକୁ ଅଣଦେଖା କରିବା ସହିତ CRCL ର ବିବରଣୀକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ, ଯାହା ମଧ୍ୟ ବିଭାଗର ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ସରକାରୀ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିବରଣୀକୁ ଅନାବଶ୍ୟକ ଆଧାରରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଛି । ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ବିବରଣୀ ଯାହା ସେ ସରକାରୀ ଉତ୍ସରୁ ପାଇଥିଲେ ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରମାଣିତ କରେ ଯେ ସାମଗ୍ରୀର କୌଣସି ଭୁଲ ଘୋଷଣା ନାହିଁ ଏବଂ ଆମଦାନୀ ହୋଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତରର MMM ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି ।

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରୀକ୍ଷାଗାର ଉପକରଣ ସହିତ ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପିତ IIT ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ କରାଯାଇଥିବା ପରୀକ୍ଷଣକୁ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଆୟୁକ୍ତ ଉପଯୁକ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥିଲେ । ତେବେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି କହିଥିଲେ ଯେ "ଆୟୁକ୍ତ କିପରି ଏପରି ଏକ ଅଭ୍ୟାସରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲେ, ଏହା ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ନଥିରେ କିଛି ନାହିଁ ଯେ ସେ କୌଣସି ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ବୈଜ୍ଞାନିକ ।" ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର IIT ଭଳି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଅନୁଷ୍ଠାନର ଜଣେ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ପରୀକ୍ଷଣ ବିବରଣୀକୁ ତର୍ଜମା କରିବା ପାଇଁ ଜଣେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ହେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ଶୁଣାଣି ସମୟରେ ବିଭାଗୀୟ

ପ୍ରତିନିଧି ଏବଂ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଏହି ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥିଲା । ଉକ୍ତ ପରୀକ୍ଷଣରୁ ଏହା ମତ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତର MMM ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ବିଭାଗ ପରୀକ୍ଷା ଉପରେ ଆପତ୍ତି କରିନଥିଲା କିମ୍ବା ପରୀକ୍ଷାରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ଦର୍ଶାଇନଥିଲା । CEGAT ଦ୍ୱାରା ଆୟୁକ୍ତ ଉପସ୍ଥିତିରେ କରାଯାଇଥିବା ପରୀକ୍ଷଣର ଅନ୍ୟ ଏକ କାରଣ ହେଉଛି ଯେ 10.12.1997 ରେ ପରୀକ୍ଷା କରାଯିବା ବେଳକୁ ନମୁନାଟି ପଲିମରାଇଜ ହୋଇଥିବ । GSFC ଲିମିଟେଡର ବିବରଣୀକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହା କୁହାଯାଇଛି, ଯାହା ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପଠାଯାଇଥିବା ନମୁନା ବିଷୟରେ ସମାନ ମତ ଦେଇଥିଲା । ଆମ ମତରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହି ଯୁକ୍ତି ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଯଦି ପରୀକ୍ଷା ସମ୍ଭବ ହୋଇନଥାନ୍ତା, ତେବେ ପରୀକ୍ଷା ସହିତ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ପରୀକ୍ଷା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏହା କହିପାରିଥାନ୍ତେ । ଆୟୁକ୍ତ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବିଭାଗୀୟ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଏହି ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ପରୀକ୍ଷା ସମ୍ଭବ ଥିଲା । ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ବିବରଣୀକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ କୌଣସି ସ୍ପଷ୍ଟ କାରଣ ଦେଇନାହିଁ ଯାହା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତର MMM ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ବାସ୍ତବରେ, ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଏହା ଜୋରଦାର ତର୍କ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟ ବନ୍ଦର/ICD ରେ ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତରର MMM ଭଳି ସମାନ ସାମଗ୍ରୀକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏହି ତର୍କ ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ଏବଂ ନିର୍ବିବାଦିତ ରହିଥିଲା ।

ଆହୁରି, ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଗାରୱେୟାର ନାଇଲନ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, [1996] 10 SCC 413 ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ପ୍ରମାଣ ଦାୟିତ୍ୱ କର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଉପରେ ଥିଲା ଯାହା ଦର୍ଶାଇବ ଯେ ଆମଦାନୀ ହୋଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତରର MMM ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇନାହିଁ । ସରକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ପରୀକ୍ଷା ବିବରଣୀଗୁଡ଼ିକ ଭୁଲ କିମ୍ବା ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ପ୍ରମାଣ ଦେବା ପାଇଁ ବିଭାଗ ଉପରେ ପ୍ରମାଣର ଭାର ଥିବାରୁ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା କେବଳ ଦୃଢ କଥନ କରିବା ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଲାଭ ହୋଇନଥିଲା । ଏପରି କୌଣସି ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇ ନଥିଲା ଏବଂ IIT ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆୟୁକ୍ତ (ଅପିଲ)ଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ କରାଯାଇଥିବା ପରୀକ୍ଷଣରୁ ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ଯଥାର୍ଥ ଥିଲା ।

ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଅଣଦେଖା କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ ଦିଲ୍ଲୀ ମାଲ ସମ୍ବନ୍ଧରେ CRCL ର ଏକ ପୂର୍ବ ବିବରଣୀ ଯେ ଏହା ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀର MMM ପାଇଁ

ନମୁନା ପରୀକ୍ଷା କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ଥିଲା, ବିଭାଗ ଦିଲ୍ଲୀ ମାଲରୁ ନମୁନା ପଠାଇଥିଲା IIT, ଦିଲ୍ଲୀ ଏବଂ IIT, ଦିଲ୍ଲୀ ଏହାର ବିବରଣୀ 18.7.1996 ରେ ଦର୍ଶାଇଥିଲା ଯେ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀର ଗୁଣବତ୍ତା ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି । ଏହି ବିବରଣୀକୁ ନଥିରେ ରଖାଯାଇଥିଲା । CEGAT ଏହି ସତ୍ୟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲା ଯେ ଦିଲ୍ଲୀ ମାଲର ଅଂଶବିଶେଷ ହୋଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ଲୁଧିୟାନା ସାମଗ୍ରୀ ସହ ସମାନ ଥିଲା । ଏହି IIT ବିବରଣୀ ବିଭାଗର ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ କୌଣସି ସୁଯୋଗ ଛାଡି ନାହିଁ । ଆମ ମତରେ, ଏହି ବିଭାଗର ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ ମିଳିଥିବା ବିବରଣୀରେ ବହୁତ ଶକ୍ତି ଥିଲା ଏବଂ ଏହାକୁ ଅଣଦେଖା କରାଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

ଏହା ଟିପ୍ପଣୀ ଦେବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଭର କରାଯାଇଥିବା CRCL, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ବିବରଣୀରେ ଦ୍ୱନ୍ଦହୀନ ଭାବେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇନାହିଁ ଯେ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତରର MMM ପୁନଃଉତ୍ପାଦିତ ହୋଇନଥିଲା । ଏହି ବିବରଣୀକୁ ଯତ୍ନର ସହ ଲେଖାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହା ଏକ ଧାରଣା ଦେଇଥାଏ ଯେ ସତ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ପାଇବା ପରିବର୍ତ୍ତେ କିଛି ଲୁଚାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଉଛି । ଏହା ସାମଗ୍ରୀର ଭୁଲ ଘୋଷଣା ମାମଲା ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରିବା ଏହି ବିଭାଗର ଦାୟିତ୍ୱ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ବିଭାଗ ସେହି ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରିବାରେ ଶୋଚନୀୟ ଭାବରେ ବିଫଳ ହୋଇଛି । ତେଣୁ ଆମେ ବିଭାଗର ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ବଜାୟ ରଖିବାରେ ଅସମର୍ଥ । CEGAT ର ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟକୁ ସମର୍ଥନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ସମାନ ଜିନିଷକୁ ବାତିଲ କରାଯାଇଛି । ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ଅମୃତସରର ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଆଦେଶ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରାଯାଇଛି । ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ନିଜ ନିଜ ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବାକୁ ଛାଡ଼ି ଦିଆଯାଇଛି ।

ଏସ୍. କେ. ଏସ୍.

ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :

ଅନୁବାଦିକା : କ୍ରିଷ୍ଣା ଦାଶ

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।